

Fæstere, ogsaa virkelig paa enkelte Steder kunne vedblive at være det. Men jeg har ikke Tidet at indvende ogsaa imod de bevægende Faktorer — om jeg saa maa sige — som dette Lovforslag indeholder, og jeg tror, at man ogsaa der ikke er fulgt ret med Tiden, men er bleven staaende ved Midler, som maasse kunde forsvares, da Lovforslaget oprindeligt kom frem, men som efter min Dverbevisning ikke længere gjøre Gyldest. Jeg skal ikke her indlade mig paa, hvad der forøvrigt er velkjendt, nemlig det, der taler imod overhovedet at bruge Taxationer i disse Forhold, men jeg vil sige, at vil man bruge Taxationer, saa forekommer det mig, at man ikke skal forme dem paa den Maade, som Lovforslaget foreslaar, nemlig som en Art Kompromis. Gjennem den Slags Taxationer naar man efter min Mening ikke let til et fuldkomment upartisk Standpunkt, hvilket ganske vist ogsaa kan være af mindre Betydning, hvor Talen er om mindre Interesser, men, naar man vil bruge Tvang, da maa man efter min Formening ogsaa sikkre sig, at de Midler, hvorved man vil tilvejebringe Tvangen, haade have den fornødne Dygtighed og den fornødne Sinceritet og Upartifflighed til at gennemføre Tvangen. Jeg tilstaar, at jeg i saa Henseende ikke finder mig beroliget ved det, som her er foreslaaet, og hvorefter Amtsrådet skal udnevne 18 Mænd, blandt hvilke Taxationsmændene skulle udtages, og navnlig finder jeg mig ikke beroliget ved den Maade, hvorpaa den sidste Afgjørelse, nemlig gennem Dvertaxationskommissioner, tilvejebringes, idet man udskyder et vist Antal af de omtalte Mænd. Jeg skal i saa Henseende tillade mig at minde om, at ogsaa Amtsrådsinstitutionen var noget Andet i 1851, end den er nu, og jeg skal henstille, om det dog ikke kan have Noget imod sig, at lade Grundlaget for Taxationsmændenes Udmeldelse hvile paa et Sted, hvor vitterligt den Part har Overmagten, som staaar Bondestands Interesser nærmest. Jeg skal aldeles ikke tale om det Tilfælde, at det Lovforslag, der her nærmest staaar paa Dagsordenen, nogenstunde skulle blive til Lov, thi da vilde man snart erkjende, at der ikke er det, der ligner nogenstømmest Garanti for en retfærdig

Afgjørelse af en saadan Strid (Afbrydelse af Berg). Det er det Medlem maa undskyldes mig; det er menneskeligt, at man ikke altid ser saa klart, som man skulle, naar det gjælder Ens egne eller Ens Benne's Interesse (Afbrydelse). Dette er en praktisk, forstandig Mand's Tale, en Mand, som kjender Menneskene og veed, hvad de hære i deres Skjod. Hermed — det behøver jeg vel ikke at sige — kaster jeg ikke nogen Skygge paa disse Mennesker; jeg siger kun, at Ingen kan forlange af dem, at de skulle være Andet end Mennesker, og som saadanne ere de jo undergivne de Indflydelser, som Mennesker, i hvilken Stilling de end ere, altid ere underkastede. Endelig er det ogsaa et af de ledende Midler i Lovforslaget, at en Del af Kjøbesummen skal reduceres efter en vis Sandsynlighedsberegning, som er brugt ligeoverfor Domænerne. Ja, jeg vil sige som min Dverbevisning, at om end en saadan Reduktion muligens kan forsvares ligeoverfor Staten, og særligt ligeoverfor Domænerne, hvor man har indført den, saa anser jeg den dog ikke for at være retfærdig overfor private Folk, thi den forudsætter visse Betingelser for Pengenes Anbringelse, som ikke staa til enhver privat Mand's Raadighed, men som staa til Statens Raadighed eller ialfald saaledes, at Staten selv er Herre over, hvorvidt den vil tage noget Tab derved. Men selv forudsat at dette var rigtigt, og at Tabellen var fuldkommen forsvaret, siger jeg dog, at det efter min Dverbevisning er fuldstændig uforsvaret, naar man ikke vil betale kontant, men derimod tilhyde Folk deres Betaling i Kreditforeningsobligationer — og det er dette, som dette Lovforslag gjør — thi skal Lovforslaget overhovedet kunne forsvares, og skal det kunne benyttes uden at påføre Godseieren vitterligt Tab, saa maa vistnok Kapitalen stilles til hans Disposition, for at han gennem en fri Benyttelse af den kan søge at finde en Erstatning for det Tab, som han utvivlsomt efter Tabellens Anvendelse vil lide. — Hvad nu endelig angaar Hovedmomentet i selve Lovforslaget, nemlig Kreditkasserne, som jo maa anses for at være et aldeles mundværligt Grundlag for den hele Ordning, da forekommer det mig ogsaa, at man